

ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ МІСЬКОГО
ГОСПОДАРСТВА ІМЕНІ О.М. БЕКЕТОВА

ЗАТВЕРДЖЕНО

Вченою радою
Протокол від 06.05.2016 р. № 10
Голова Вченої ради

В.М. Бабаєв

ОСВІТНЬО-НАУКОВА ПРОГРАМА

підготовки доктора філософії

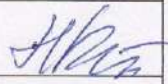

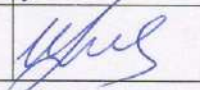
Третій (освітньо-науковий) рівень

ГАЛУЗЬ ЗНАНЬ 19 «Архітектура та будівництво»
(шифр та назва галузі знань)

СПЕЦІАЛЬНІСТЬ 191 «Архітектура та містобудування»
(код та найменування спеціальності)

РОЗРОБЛЕНО

Проектною групою із спеціальності 191 «Архітектура та містобудування»
Харківського національного університету міського господарства імені
О.М. Бекетова

Прізвище, ім'я, по-батькові	Науковий ступінь, вчене звання, посада	Підпис
Крижановська Неллі Яківна	Доктор архітектури, професор, завідувач кафедри АБіСтаДАС	
Дубинський Володимир Петрович	Доктор архітектури, професор кафедри АБіСтаДАС	
Древаль Ірина Владиславівна	Доктор архітектури, професор, завідувач кафедри містобудування	
Линник Ірина Едуардівна	Доктор технічних наук, професор кафедри міського будівництва	

СХВАЛЕНО

Випусковою кафедрою Архітектури будівель і споруд та дизайну
архітектурного середовища
Протокол від "18" березня 2016 р., № 7

Завідувач випускової кафедри

 Крижановська Н. Я.

Науково-методичною радою ХНУМГ ім. О. М. Бекетова
Протокол № 4 від 21.04.2016 р.

Голова

Г. В. Стадник

I – Загальна характеристика

<i>Рівень вищої освіти</i>	Третій (освітньо-науковий) рівень
<i>Ступінь, що присвоюється</i>	доктор філософії
<i>Обсяг кредитів ЄКТС</i>	60
<i>Назва галузі знань</i>	19 «Архітектура та будівництво»
<i>Назва спеціальності</i>	191 «Архітектура та містобудування»
<i>Обмеження щодо форм навчання</i>	очна, заочна
<i>Вимоги до рівня освіти осіб, які можуть розпочати навчання за програмою</i>	освітній ступінь магістра або освітньо-кваліфікаційний рівень спеціаліста
<i>Кваліфікація освітня, що присвоюється</i>	Доктор філософії з архітектури та містобудування
<i>Кваліфікація в дипломі</i>	Доктор філософії з архітектури та містобудування
<i>Форма атестації</i>	захист наукових досягнень у вигляді дисертації
<i>Опис предметної області</i>	<p>Галузь науки, яка охоплює проблеми природи і суттєвості архітектурної, містобудівної діяльності людини та результатів цієї діяльності - штучного середовища, ще втілене в будинках, спорудах, їхніх комплексах, містобудівних утвореннях.</p> <p>У межах галузі здійснюється розроблення понятійного і термінологічного апарату архітектури й містобудування; дослідження зовнішніх та внутрішніх чинників розвитку архітектури, структури архітектурної діяльності та архітектурних форм, закономірностей формоутворення, вивчення проблем історичного розвитку архітектурно-будівельної діяльності людини: створення філософських підвалин, нормативної й правової бази сучасної архітектури і містобудування; Розроблення наукової естетики стосовно форм штучного середовища, обґрунтування національної політики дослідження, охорони, реставрації, збереження та використання архітектурної спадщини.</p> <p>Наслідком досліджень має бути уточнення та збагачення знань з архітектури й містобудування, що забезпечують проектування, будівництво та</p>

	<p>реконструкцію штучного середовища відповідно до сучасних матеріальних і духовних потреб суспільства з урахуванням національної самобутності, історичної спадкоємності.</p> <p style="text-align: center;">I. Напрямки досліджень:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Природа, сутність архітектури. Понятійний та термінологічний апарат архітектури і містобудування. • Філософські підвалини архітектури і містобудування. Нормативні та правові основи управління архітектурно-містобудівною діяльністю. • Соціально-економічні, технічні, естетичні, технологічні, інші чинники розвитку архітектури і містобудування та архітектурного формоутворення. • Методика, методологія дослідження та оцінки штучного предметно-просторового середовища й окремих його форм. • Закономірності архітектурного формоутворення. Історичний розвиток архітектурно-будівельної діяльності людини з найдавніших часів до сучасності. • Естетика штучного середовища та окремих архітектурних форм. • Художні проблеми архітектури. Взаємозв'язок архітектури і мистецтва. • Регіональні і типологічні особливості розвитку архітектури, архітектурних форм. Стилi та стильові особливості архітектури. • Національна політика дослідження, охорони, реєстрації, збереження та використання архітектурної спадщини. Методологія, методика, засади і засоби реконструкції історичного середовища та реставрації пам'яток архітектури.
<p><i>Академічні права випускників</i></p>	<p>Випускник освітньої програми за умови захисту наукових досягнень у вигляді дисертації має право викладати профільні дисципліни, вести підготовку здобувачів вищої освіти першого-третього рівнів та</p>

	продовжувати наукову діяльність в рамках освітньої та суміжної кваліфікацій
--	---

II – Перелік компетентностей випускника за освітньо-науковою програмою

Навчання за освітньою-науковою програмою сприяє формуванню інтегральної компетентності, яка полягає у здатності розв'язувати комплексні проблеми в галузі архітектури та будівництва, що передбачає глибоке переосмислення наявних та створення нових цілісних знань та/або професійної практики.

Інтегральна компетентність формується загальними (ЗК) і спеціальними (СК) (фаховими) компетентностями. В свою чергу загальні компетентності поділяються на загальнонаукові (філософські), мовні та дослідницькі

Загальнонаукові (філософські) компетентності	<p>ЗК 1. Здатність визначати основоположні поняття галузі знання, критично осмислювати проблеми галузі знання та проблеми на межі предметних галузей, виокремлювати і характеризувати теоретичний/емпіричний та фундаментальний/прикладний виміри галузі знання.</p> <p>ЗК 2. Дотримання етичних принципів як з точки зору професійної чесності науковця, так і з точки зору розуміння можливого впливу досягнень науки на соціально-економічну та духовну сфери суспільства.</p>
Дослідницькі компетентності	<p>ЗК 3. Здатність проводити власні оригінальні наукові дослідження, які містять наукову новизну, мають важливе теоретичне та практичне значення.</p> <p>ЗК 4. Уміння працювати з літературними каталогами, базами даних зі спеціальності та наукометричними базами.</p> <p>ЗК 5. Здатність до участі у міждисциплінарних проектах та вміння використовувати результати наукових досліджень інших галузей науки для досягнення цілей власного наукового дослідження.</p> <p>ЗК 6. Уміння ефективно використовувати сучасну методологію наукового пізнання та новітні методи наукових досліджень.</p> <p>ЗК 7. Публічне представлення та захист наукових досліджень українською мовою.</p> <p>ЗК 8. Здатність працювати у великій науковій групі, ставитися із повагою до національних та культурних</p>

	<p>традицій, способів роботи інших членів групи, розуміючи відповідальність за результати роботи, а також беручи до уваги бюджетні витрати та персональні зобов'язання.</p> <p>ЗК 9. Здатність до застосування сучасних інформаційних технологій у науковій діяльності.</p> <p>ЗК 10. Здатність застосовувати сучасні підходи до організації та проведення різних видів аудиторної та позааудиторної навчальної діяльності студентів.</p> <p>ЗК 11. Здатність реєстрації прав інтелектуальної власності.</p>
<p>Мовні компетентності</p>	<p>ЗК 12. Здатність повного розуміння іншомовних наукових текстів з відповідної спеціальності.</p> <p>ЗК 13. Здатність написання іноземною мовою власних наукових творів різного змісту та обсягу (наукова стаття, автореферат, тези конференції, наукова доповідь, запит на науковий грант, договір про співпрацю, звіт з наукової роботи, дисертація тощо);</p> <p>ЗК 14. Здатність ефективно спілкуватися із спеціальною та загальною аудиторіями (зокрема, іноземними мовами), а також представляти складну інформацію у зручній та зрозумілій спосіб усно і письмово.</p>
<p>Спеціальні (фахові, предметні) компетентності</p>	<p>СК 15. Готовність до комплексного дослідження архітектурних об'єктів та комплексів в історичному середовищі;</p> <p>СК 16. Здатність до інтеграції засобів декоративно-прикладного мистецтва у формуванні предметно-просторового середовища міста;</p> <p>СК 17. Здатність до творчого сприйняття і виразного відображення утилітарно-практичних і художніх параметрів архітектурного середовища міста, що відповідає потребам людини; трансформація цих потреб у комфортні умови життєдіяльності в сучасному міському середовищі;</p> <p>СК 18. Здатність при дослідженні містобудівних об'єктів до творчого синтезу природних та архітектурних елементів, що забезпечують оптимальну організацію процесів життєдіяльності;</p> <p>СК 19. Здатність розробляти та керувати розробкою наукових рішень, заснованих на дослідженнях міського середовища із застосуванням сучасних методів;</p> <p>СК 20. Здатність проводити комплексні фундаментальні дослідження та обґрунтовувати</p>

	<p>концептуально нові наукові концепції і стратегії у формуванні міського середовища та організації його простору;</p> <p>СК 21. Здатність синтезувати в пропонованих наукових концепціях узагальнений міжнародний досвід формування архітектурних та містобудівних об'єктів, співвіднесений з реальною ситуацією;</p> <p>СК 22. Здатність професійно представляти і обґрунтовувати результати науково-дослідних розробок, пропонувати шляхи їх впровадження в процес проектування та реалізації архітектурного середовища;</p> <p>СК 23. Здатність володіти основами світового досвіду реконструкції та реставрації містобудівних об'єктів; акумулювати знання у науковій та проектній діяльності для відображення вирішення проблеми з використанням художньо-графічних прийомів реставрації архітектурних об'єктів; здатність до естетичної інтерпретації утилітарно-практичних параметрів, об'єктів і форм з використанням засобів декоративно-прикладного мистецтва.</p>
--	---

III – Опис мети програми та кінцевих результатів навчання

Необхідною умовою здобуття ступеня доктора філософії зі спеціальності 191 «Архітектура та містобудування» в Харківському національному університеті міського господарства ім. О.М. Бекетова є виконання освітньо-наукової програми та проведення власного наукового дослідження протягом періоду навчання.

Мета освітньо-наукової програми – сприяння всебічному розвитку людини як особистості та найвищої цінності суспільства, формування фахівця, науковця, викладача нового типу, який був би спроможний вирішувати складні прикладні проблеми.

Освітньо-наукова програма передбачає здобуття особою теоретичних знань, умінь, навичок та інших компетентностей, достатніх для продукування нових ідей, розв'язання комплексних проблем у галузі архітектури та містобудування, оволодіння методологією наукової та педагогічної діяльності, а також проведення власного наукового дослідження, результати якого мають необхідну наукову новизну, теоретичне та практичне значення.

Галузь архітектури та містобудування, яка охоплює проблеми природи і суттєвості архітектурної, містобудівної діяльності людини та результа-

тів цієї діяльності – штучного середовища, що втілене в будинках, спорудах, їхніх комплексах, містобудівних утвореннях.

У межах галузі здійснюється розроблення понятійного і термінологічного апарату архітектури й містобудування; дослідження зовнішніх та внутрішніх чинників розвитку архітектури, структури архітектурної діяльності та архітектурних форм, закономірностей формоутворення, вивчення проблем історичного розвитку архітектурно-будівельної діяльності людини: створення філософських підвалин, нормативної й правової бази сучасної архітектури і містобудування; розроблення наукової естетики стосовно форм штучного середовища, обґрунтування національної політики дослідження, охорони, реставрації, збереження та використання архітектурної спадщини.

Наслідком досліджень має бути уточнення та збагачення знань з архітектури й містобудування, що забезпечують проектування, будівництво та реконструкцію штучного середовища відповідно до сучасних матеріальних і духовних потреб суспільства з урахуванням національної самобутності, історичної спадкоємності.

Програмні результати навчання (РН), які формуються за освітньо-науковою програмою, зазначені нижче:

Випускники за освітньо-науковою програмою:

РН 1: знають історію розвитку та сучасний стан наукових знань в галузі архітектури;

РН 2: здобули глибинних знань з питань розвитку архітектури;

РН 3: можуть розв'язувати комплексні проблеми в галузі архітектури;

РН 4: можуть планувати і вирішувати завдання стосовно професійного розвитку особистості, зокрема в галузі архітектури;

РН 5: мають здатність здійснювати науковий пошук інформаційних джерел, проводити їх аналіз та визначати перспективні напрями досліджень;

РН 6: можуть використовувати сучасні інформаційні технології при проведенні наукових досліджень;

РН 7: володіють вітчизняною та іншомовною термінологією з архітектури;

РН 8: мають навички опрацьовувати вітчизняні та іншомовні наукові тексти;

РН 9: набули універсальні дослідницькі навички щодо організації та проведення наукових досліджень з теорії архітектури, реставрації пам'яток архітектури, ландшафтної архітектури та містобудування;

РН 10: володіють методикою підготовки дисертаційних досліджень;

РН 11: вміють застосовувати інноваційні підходи у вирішенні завдань з організації наукового дослідження в галузі архітектури;

РН 12: вміють організовувати проведення експериментальних досліджень та здійснювати вибір необхідного системотехнічного забезпечення;

РН 13: вміють застосовувати правову базу для регулювання інноваційної діяльності і трансферу технологій;

PH 18: вміють формувати проектні рішення в архітектурі;

PH 20: мають здатність здійснювати викладацьку діяльність за основними освітніми програмами в галузі архітектури.

PH 21: знають еволюцію та закономірності архітектурного формоутворення в галузі архітектури;

PH 22: вміють комплексно дослідити архітектурні та містобудівні об'єкти з подальшими пропозиціями охорони, реставрації, збереження та використання архітектурної спадщини;

PH 23: вміють комплексно дослідити архітектурні та обґрунтувати концептуально нові наукові концепції з урахуванням регіональних і типологічних особливостей розвитку архітектури та архітектурних форм;

PH 24: вміють комплексно дослідити з визначенням певних методів та підходів архітектурну проблему з оцінкою та вдосконаленням штучного предметно-просторового середовища й окремих його форм;

PH 25: вміють синтезувати в світових концептуальних архітектурних рішеннях естетичну складову для подальшого вдосконалення штучного середовища та окремих форм з урахуванням потреб життєдіяльності у сучасному міському середовищі;

PH 26: вміють комплексно дослідити з визначенням певних методів, підходів, засобів та принципів архітектурну проблематику з реконструкції історичного середовища та реставрації пам'яток архітектури;

PH 27: знають історію розвитку декоративно-прикладного та образотворчого мистецтва в архітектурі та вміють використовувати їх засоби для вдосконалення штучного предметно-просторового середовища.

IV – Зміст освітньо-наукової програми

Освітня складова забезпечується відповідно до навчального плану, який містить інформацію про перелік та обсяг навчальних дисциплін (60 кредитів ЄКТС), послідовність їх вивчення, форми проведення навчальних занять та їх обсяг, графік навчального процесу, форми поточного і підсумкового контролю. Засвоєння аспірантом освітньої складової дасть можливість оволодіти певними компетентностями відповідно до Національної рамки кваліфікацій.

Обсяг навчального часу нормативних та вибіркового навчальних дисциплін та їх перелік визначені Університетом із врахуванням Закону України «Про вищу освіту», Постанови Кабінету Міністрів України від 23 березня 2016 р. №261 «Про затвердження Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у вищих навчальних закладах (наукових установах)».

Освітня складова підготовки доктора філософії містить вибірково частину, яка представлена дисциплінами за вибором аспіранта в обсязі 15 кредитів, що становить 25 відсотків загальної кількості кредитів ЄКТС.

Наукова складова представлена такими видами науково-дослідної роботи: підготовка статей, презентація результатів досліджень на міжнародних та вітчизняних конференціях, форумах, симпозіумах, підготовка дисертаційного дослідження.

V- Навчальні дисципліни/модулі, що забезпечуватимуть досягнення запланованих нормативних і додаткових результатів навчання

Компетентності	Шифр	Назва навчальних дисциплін, практик, атестації	Загальна кількість годин/кредитів ЄКТС	Назва змістових модулів
ОБОВ'ЯЗКОВА ЧАСТИНА				
<i>1.1. Цикл загальної підготовки</i>				
Мовні компетентності	ЗНП Н.01	Академічна та наукова англійська мова	8	1. Читання науково-технічних текстів. Фахові термінологічні словники. Науково-технічний переклад. 2. Академічний та науковий дискурс. Наукові презентації. 3. Академічне та наукове писемне мовлення. Стили наукового письма. Анотування та реферування наукових текстів.
	ЗНП Н.02	Сучасні інформаційні технології у науковій діяльності	3	1. Інструментальні засоби підтримки інформаційних технологій. 2. Застосування сучасних інформаційних технологій у науковій діяльності.
	ЗНП Н.03	Управління науковими проектами	6	1. Основи методології наукової творчості підготовки дисертацій. 2. Процеси управління науковими проектами. 3. Проектне управління в інноваційній діяльності.
	ЗНП Н.04	Сучасні методи викладання у вищій школі	4	1. Основи організації процесу навчання у вищій школі в контексті компетентісно орієнтованої парадигми розвитку освіти. 2. Методика проведення різних типів навчальних занять 3. Інноваційні технології навчання.
Дослідницькі компетентності				

Компетентності	Шифр	Назва навчальних дисциплін, практик, атестації	Загальна кількість годин/кредитів ЄКТС	Назва змістових модулів
Загальнонаукові компетентності	ЗНП.Н.07	Історія і філософія науки	4	1. Генезис та розвиток науки в історії гуманітарної думки. 2. Сучасна парадигма філософії науки.
Разом за циклом			25	
<i>1.2. Цикл професійної підготовки</i>				
Спеціальні компетентності	ПП.Н.01	Закономірності архітектурного формоутворення	10	1. Історичні етапи розвитку архітектурного формоутворення. 2. Методика формотворчих процесів в архітектурі будівель і споруд. 3. Сучасні тенденції розвитку формоутворення в архітектурі.
	ПП.Н.02	Національна політика дослідження, охорони, реставрації, збереження та використання архітектурної спадщини	10	1. Становлення і еволюція принципів реставрації пам'яток архітектури. 2. Поняття «історичне місто». Проблеми, що виникають при його реконструкції. 3. Основні принципи пристосування пам'яток архітектури до сучасного використання.
Разом за циклом			20	
Разом за обов'язковою частиною:			45	
ВИБІРКОВА ЧАСТИНА				
<i>2.1. Цикл загальної підготовки</i>				
Спеціальні компетентності	ЗНП.В.01	Базова академічна та наукова іноземна мова (друга)	5	1 Науково-технічна термінологія фаху. Науково-технічний переклад. 2 Участь у науковій дискусії. Короткі наукові повідомлення. 3 Складання ділових паперів. Анотування та реферування наукових текстів.
	ЗНП.В.02	Регіональні і типологічні особливості розвитку архітектури, архітектурних форм	5	1. Пошук і розроблення нових типів архітектурно-містобудівних утворень з урахуванням екологічних показників навколишнього середовища. 2. Організація мережі, формування сучасних будівель і комплексів в умовах нової економічної системи країни. 3. Оптимізація архітектурно-композиційних рішень предметно-просторового середовища міста з урахуванням регіональних особливостей та нових методів будівництва.
Разом за циклом			5	
<i>2.2. Цикл професійної підготовки</i>				

Компетентності	Шифр	Назва навчальних дисциплін, практик, атестації	Загальна кількість годин/кредитів ЄКТС	Назва змістових модулів
Спеціальні компетентності	ППВ.01	Методика, методологія дослідження та оцінки штучного предметно-просторового середовища й окремих його форм	5	1. Теорія композиції і основні засоби гармонізації архітектурної форми, ансамблю, міста. 2. Методи та принципи дослідження та оцінки штучного предметно-просторового середовища й окремих його форм.
	ППВ.02	Естетика штучного середовища та окремих архітектурних форм	5	1. Середовищний підхід в архітектурному проектуванні і розвиток уявлень про архітектурний ансамбль, його специфіку та принципи формування. 2. Композиційні та естетичні проблеми формування штучного середовища та окремих архітектурних форм.
	ППВ.03	Методологія, методика, засади і засоби реконструкції історичного середовища та реставрації пам'яток архітектури	5	1. Становлення і еволюція принципів реставрації пам'яток архітектури. 2. Основні принципи реконструкції і реставрації історичних міст.
	ППВ.04	Художні проблеми архітектури. Взаємозв'язок архітектури і мистецтва	5	1. Проблеми формування художнього образу архітектурних об'єктів та містобудівних комплексів. 2. Взаємозалежність архітектурних рішень містобудівних об'єктів та комплексів і засобів декоративно-прикладного мистецтва.
Разом за циклом			10	
Разом за вибірковою частиною:			15	
Всього за освітньою програмою:			60	

VI – Потенційні тематики наукових досліджень аспірантів

№ з/п	ПІБ наукового керівника	Науковий ступінь, вчене звання	Тематика наукового дослідження
1	Дудка Олена Миколаївна	Кандидат архітектури, доцент	Розвиток формоутворення театральних будівель
2	Крижановська Неллі Яківна	Доктор архітектури, професор	Методологічні основи містобудівного проектування рекреаційного середовища для дітей
3	Дубинський Володимир Петрович	Доктор архітектури, професор	Архітектурна прогностика як засіб формування інноваційної екологічної архітектури
4	Конопльова Олена	Кандидат	Архітектурна ідея та засоби її

	Володимирівна	архітектури, доцент	формування в творчій діяльності архітектора
5	Криворучко Наталія Іванівна	Кандидат архітектури, доцент	Творчий процес в архітектурі (логічні і інтуїтивні аспекти)
6	Шкляр Світлана Петрівна	Кандидат архітектури, доцент	Удосконалення еколого-естетичних властивостей архітектурного середовища великих міст (екологічний аспект)
7	Фурсов Юрій Васильович	Кандидат технічних наук, доцент	Енергозберігаючі фасадні конструкції

VII - Атестація здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії

Атестаційний процес відбувається звітуванням здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії про хід виконання індивідуального плану роботи на наукових семінарах. Наукові семінари організуються на профільній кафедрі. Наукові семінари для атестації здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії проводяться не менше двох разів на рік – піврічна та річна атестація.

Обов'язковою умовою допуску до захисту є успішне виконання аспірантом його індивідуального навчального плану.

Стан готовності дисертації аспіранта до захисту визначається науковим керівником (або консенсусним рішенням двох керівників).

Підсумкова атестація здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії здійснюється постійно діючою або спеціалізованою вченою радою, утвореною для проведення разового захисту, на підставі публічного захисту наукових досягнень у формі дисертації.

VIII - Перелік нормативних документів, на яких базується програма

1. Закон «Про вищу освіту» – [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.Ua/laws/show/1556-18> .

2. Національний глосарій: Вища освіта 2014 – – [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://ihed.org.ua/images/biblioteka/glossariy_Visha_osvita_2014_tempus-office.pdf.

3. Національний класифікатор України: "Класифікатор професій" ДК 003:2010 // Видавництво "Соціформ", – К., 2010.

4. Постанова Кабінету Міністрів України від 23 листопада 2011 р. № 1341 «Про затвердження Національної рамки кваліфікацій» – [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1341-2011-p> .

5. Перелік галузей знань і спеціальностей – [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/266-2015-p>.

6. Наказ Міністерства освіти і науки України від 14.07.2015 р. № 758

«Про оприлюднення дисертацій та відгуків офіційних опонентів». — [Електронний ресурс] — Режим доступу: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/z0885-15>.

7. Наказ Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України від 14.09.2011 р. № 1057 «Про затвердження Переліку наукових спеціальностей». — [Електронний ресурс] — Режим доступу: — <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z1133-11>.

8. Постанова Кабінету Міністрів України від 29.04.2015 р. № 266 «Про затвердження переліку галузей знань і спеціальностей, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти» — [Електронний ресурс] — Режим доступу: — <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/266-2015-п>.

9. Постанова Кабінету Міністрів України від 30.12.2015 р. № 1187 «Про затвердження Ліцензійних умов провадження освітньої діяльності закладів освіти». — [Електронний ресурс] — Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1187-2015-%D0%BF>.

10. Стандарти і рекомендації щодо забезпечення якості в Європейському просторі вищої освіти (ESG) — [Електронний ресурс] — Режим доступу: http://ihed.org.ua/images/pdf/standards-and-guidelines_for_qa_in_the_ehea_2015.pdf.

11. International Standard Classification of Education ISCED (МСКО) 2011 — <http://www.uis.unesco.org/education/documents/isced-2011-en.pdf>.

12. ISCED Fields Of Education Training (ISCED-F) (МСКО-Г) 2013 — [Electronic source]. — Access mode: <http://www.uis.unesco.org/Education/Documents/isced-fields-of-education-training-2013.pdf>.

13. Розроблення освітніх програм. Методичні рекомендації / В.М. Захарченко, В.І. Луговий, Ю.М. Рашкевич, Ж.В. Таланова / За ред. В.Г. Кременя. — К.: ДП «НВЦ «Пріоритети», 2014. — 120 с.

ІХ - Список використаних джерел

1. Рашкевич Ю. М. Болонський процес та нова парадигма вищої освіти. Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2014. 168 с.

2. The European Qualifications Framework for lifelong learning. — [Electronic source]. — Access mode: <http://www.eqavet.eu/gns/policy-context/european-vet-initiatives/european-qualifications-framework.aspx>

3. Міжнародна стандартна класифікація освіти. — [Електронний ресурс] — Режим доступу: <http://www.uis.unesco.org/Education/Documents/isced-fields-of-education-training-2013RU.pdf>

4. Tuning Educational Structures in Europe, — [Electronic source]. — Access mode: <http://www.unideusto.org/tuningeu/>

5. Вступне слово до Проекту ТЬЮНІНГ — гармонізація освітніх структур у Європі. Внесок університетів у Болонський процес. — [Електронний ресурс] — Режим доступу:

http://www.unideusto.org/tuningeu/images/stories/documents/General_Brochure_Ukrainian_version/pdf.

6. Розроблення освітніх програм: методичні рекомендації. – [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://ihed.org.ua/images/biblioteka/rozroblennya_osv_program_2014_tempus-office.pdf.

7. Bologna Seminar. Doctoral Programmes for the European Knowledge Society. Salzburg, 3–5 February 2005. – — [Electronic source]. – Access mode: http://www.eua.be/eua/jsp/en/upload/Salzburg_Report_final.1129817011146.pdf.

8. Doctoral Programmes for the European Knowledge Society: Final Report of the European University Association. — [Electronic source]. – Access mode: http://www.eua.be/eua/jsp/en/upload/Doctoral_Programmes_Project_Report.1129285328581.pdf.

9. International Standard Classification of Education, 2011. Annex IV. Broad Groups and Fields of Education. <http://www.uis.unesco.org/Education/Documents/isced-2011-en.pdf>

10. Principles and Practices for International Doctoral Education. EUA, 2015. – — [Electronic source]. – Access mode: http://www.eua.be/Libraries/publications-homepage-list/eua_frindoc_leaflet_08_15_web.pdf?sfvrsn=6.

11. Salzburg II Recommendations. European Universities' Achievements since 2005 in Implementing the Salzburg Principles. – — [Electronic source]. – Access mode: http://www.eua.be/Libraries/publications-homepage-list/Salzburg_II_Recommendations.

12. Third Cycle Degrees: Competencies and Researcher Career. Bologna Seminar. Helsinki, Finland, 30 Sept. – 1 Oct. 2008. — [Electronic source]. – Access mode: http://www.minedu.fi/export/sites/default/OPM/Tapahtumakalenteri/2008/09/Liitteet/3rd_Cycle_Degrees_Background_material.pdf.

Розвиток системи забезпечення якості вищої освіти в Україні: інформаційно-аналітичний огляд – [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://ihed.org.ua/images/biblioteka/Rozvitok_sistemi_zabesp_yakosti_VO_UA_2015.pdf